EURÓPAI BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2012.5.30.
COM(2012) 320 final

Ajánlás

A TANÁCS AJÁNLÁSA

Lettország 2012. évi nemzeti reformprogramjáról

és a Lettország 2012–2015 közötti időszakra vonatkozó konvergenciaprogramjáról szóló tanácsi véleményről

{SWD(2012) 320 final}

Ajánlás

A TANÁCS AJÁNLÁSA

Lettország 2012. évi nemzeti reformprogramjáról

és a Lettország 2012–2015 közötti időszakra vonatkozó konvergenciaprogramjáról szóló tanácsi véleményről

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 121. cikke (2) bekezdésére és 148. cikke (4) bekezdésére,

tekintettel a költségvetési egyenleg felügyeletének megerősítéséről és a gazdaságpolitikák felügyeletéről és összehangolásáról szóló, 1997. július 7-i 1466/97/EK tanácsi rendeletre[1] és különösen annak 5. cikke (2) bekezdésére,

tekintettel az Európai Bizottság ajánlására[2],

tekintettel az Európai Parlament állásfoglalásaira[3],

tekintettel az Európai Tanács következtetéseire,

tekintettel a Foglalkoztatási Bizottság véleményére,

a Gazdasági és Pénzügyi Bizottsággal folytatott konzultációt követően,

mivel:

(1) Az Európai Tanács 2010. március 26-án jóváhagyta az Európai Bizottság „Európa 2020” elnevezésű, a foglalkoztatást és növekedést célzó új stratégia elindításáról szóló javaslatát, amely stratégia a gazdaságpolitikák fokozott összehangolása révén azokra a kulcsfontosságú területekre összpontosít, amelyeken fellépésre van szükség annak érdekében, hogy Európa növelhesse a fenntartható növekedés és a versenyképesség területén rejlő lehetőségeit.

(2) A Tanács 2010. július 13-án elfogadta a tagállamok és az Unió gazdaságpolitikáira vonatkozó átfogó iránymutatásokról szóló ajánlást (2010–2014), 2010. október 21-én pedig elfogadta a tagállamok foglalkoztatáspolitikáira vonatkozó iránymutatásokról szóló határozatot[4], melyek együtt alkotják az „integrált iránymutatásokat”. A

---

1 HL L 209., 1997.8.2., 1. o.
2 COM(2012) 320 final.
3 P7_TA(2012)0048 és P7_TA(2012)0047.
4 A Tanács 2012. április 26-i 2012/238/EU határozata.

tagállamok felkérést kaptak, hogy nemzeti gazdaság- és foglalkoztatáspolitikájukban vegyék figyelembe az integrált iránymutatásokat.

(3) A Tanács 2011. július 12-én ajánlást fogadott el Lettország 2011. évi nemzeti reformprogramjáról, valamint véleményt nyilvánított Lettország 2011–2014 közötti időszakra vonatkozó, aktualizált konvergenciaprogramjáról.

(4) A Bizottság 2011. november 23-án elfogadta a második éves növekedési jelentést, amely az Európa 2020 stratégiára épülve elindítja az előzetes és integrált gazdaságpolitikai koordináció második európai szemeszterét. A Bizottság az 1176/2011/EU rendelet alapján 2012. február 14-én elfogadta a riasztási mechanizmus keretében készült jelentést[5], amelyben Lettországot nem sorolta azon tagállamok közé, amelyek vonatkozásában részletes felülvizsgálatra kerül sor.

(5) Lettország 2011-ben teljesítette a pénzügyi támogatási programhoz kapcsolódó feltételek többségét. A Bizottság 2011. december 21-én lezárta a Lettország fizetési mérlegére vonatkozó program keretében végzett ötödik és végleges felülvizsgálatát és általánosan pozitívan értékelte a kormány által a költségvetési, pénzügyi és strukturális reformok terén elért eredményeket. A program 2012 januárjában ért véget. A program lejártát követően Lettország utólagos felügyelet alatt áll. E felügyelet a meglévő eljárások és felügyeleti mechanizmusok szerves részét képezi és célja, hogy szigorúan nyomon kövesse a makrogazdasági stabilitást veszélyeztető és ezzel a visszafizetési képességre is hatást gyakorló kockázatokat. A programot követő utólagos felügyelet a hitelek nagy részének (mintegy 70 %-ának) visszafizetéséig lesz érvényben.

(6) Az Európai Tanács 2012. március 2-án jóváhagyta a pénzügyi stabilitás, a költségvetési konszolidáció és a növekedést ösztönző intézkedések biztosítására irányuló prioritásokat. Hangsúlyozta, hogy differenciált és növekedést elősegítő költségvetési konszolidációt kell végrehajtani, helyre kell állítani a gazdaságnak történő hitelnyújtás normál feltételeit, ösztönözni kell a növekedést és a versenyképességet, kezelni kell a munkanélküliséget és a válság társadalmi következményeit, valamint korszerűsíteni kell a közigazgatást.

(7) Az Európai Tanács 2012. március 2-án arra is felkérte az Euró Plusz Paktumban részt vevő tagállamokat, hogy vállalásaikat kellő időben nyújtsák be ahhoz, hogy azokat stabilitási vagy konvergenciaprogramjukba, valamint nemzeti reformprogramjukba beépíthessék.

(8) Lettország 2012. április 30-án benyújtotta a 2012–2015 közötti időszakra vonatkozó, 2012. évi konvergenciaprogramját, valamint 2012. évi nemzeti reformprogramját. A kapcsolódási pontok figyelembevétele érdekében a két program értékelésére egyidejűleg került sor.

(9) A 2012. évi konvergenciaprogram 1466/97/EK tanácsi rendeletnek megfelelő értékelése alapján a Tanács úgy véli, hogy a költségvetési előrejelzéseket alátámasztó makrogazdasági forgatókönyv – figyelembe véve a rendelkezésre álló legújabb információkat – 2012-ben elővigyázatos, 2013-ban pedig megalapozott. Míg a program forgatókönyvében a 2012. évi makrogazdasági előrejelzések nagyon hasonlóak a Bizottság 2012. tavaszi előrejelzéseihez (a GDP növekedési előrejelzések

[5] COM(2012) 68 final.

2,0 %-ra, illetve 2,2 %-ra tehetők), a legújabb gazdasági adatok szerint jobb eredmények várhatók. A programban felvázolt költségvetési stratégia célja, hogy 2012-re mérsékelje a túlzott hiányt és a programidőszak végéig elérje a középtávú költségvetési célkitűzést. A 2012. évi konvergenciaprogram a középtávú célkitűzést a GDP -1,0 %-áról -0,5 %-ra csökkentette; az új középtávú célkitűzés megfelelően tükrözi a Stabilitási és Növekedési Paktum (SNP) követelményeit. A 2012-re vonatkozó tervezett államháztartási hiány megfelel a túlzott hiány korrekciójára a 2009. július 7-i tanácsi ajánlásban megállapított határidőnek. 2013 vonatkozásában a program a GDP 1,4 %-át kitevő államháztartási hiányt céloz meg, jóllehet a tervezett kiadáscsökkentést még nem támasztják alá teljes mértékben az intézkedések. Az (újraszámított) strukturális költségvetési egyenleg alapján[6] Lettország a programidőszak 2015-ös végéig közel kerül középtávú célkitűzésének eléréséhez. Míg az újraszámított információk alapján a középtávú célkitűzés felé mutató előrelépés a program későbbi éveiben strukturális értelemben nem éri el a GDP 0,5 %-át, a kiadások tervezett visszafogása biztosítaná, hogy az államháztartási kiadások növekedésének mértéke – a diszkrecionális bevételi intézkedések figyelembevételével – összhangban legyen a Stabilitási és Növekedési Paktum kiadási referenciaértékével. Ugyanakkor a program forgatókönyvében még nem szereplő, de a 2012. évi konvergenciaprogram benyújtását kísérő levélben elismert, 2012 második felétől esedékes lehetséges adóváltozások veszélyeztetik a célok megvalósítását 2013-ban és azt követően. Az államadósság aránya nem éri el a GDP 60 %-át, amely 2011-ben a GDP 42,6 %-áról 2014-ben a GDP 46,7 %-ára fog nőni, mivel a hatóságok a nemzetközi pénzügyi támogatási programmal kapcsolatos, 2014–2015-ben esedékes, nagy összegű visszafizetések előfinanszírozását hajtják végre, és 2015-ben az államadósság aránya e visszafizetéseknek köszönhetően 38,9 %-ra esik vissza.

(10) Lettországnak olyan stratégiát kellene követnie, amely lehetővé tenné a munka adóterhének áthelyezését a fogyasztásra, az ingatlanra, valamint a természeti és egyéb erőforrások igénybevételére, miközben javítja a strukturális egyenleget. Az alacsony keresetűek viszonylag magas adóterhe és a be nem jelentett munkavégzés magas szintje azt mutatja, hogy szükség van megfelelő munkaerő-piaci intézkedésekre, az adó- és juttatási rendszer felülvizsgálatára, valamint fokozott fellépésre a szürkegazdaság elleni küzdelemhez. A környezeti adók továbbra sem eléggé kiforrottak, túlnyomórészt üzemanyag-adó formájában jelennek meg, ugyanakkor az egyéb energiaforrásokra, a szennyezésre és a természeti erőforrások igénybevételére kivetett adók is az uniós átlag alatt vannak. Az adóalapnak a környezeti adók egyéb forrásaira, különösen a szennyezésre történő kiterjesztése, valamint az energiaforrások szélesebb alapú megadóztatása elősegítené a környezeti célok elérését és közben teret engedne a munkaadó-teher áthelyezésének.

(11) A költségvetési irányítás folyamatban lévő reformjával kapcsolatban a Tanács felkéri Lettországot, hogy biztosítsa a költségvetési fegyelemről szóló törvény Parlament általi elfogadását és az államháztartás hosszú távú fenntarthatóságát támogató, középtávú költségvetési keretről szóló törvény megalkotását. A költségvetési fegyelemről szóló törvény elfogadása összhangban lesz a lett kormány által a fizetési mérlegre vonatkozó program keretében vállalt kötelezettségekkel; a kormány által

[6] Egyszeri és átmeneti jellegű intézkedésektől mentes, ciklikusan kiigazított egyenleg, amelyet a Bizottság szolgálatai a programban nyújtott információk alapján és a közösen elfogadott módszerrel újraszámítottak.

elfogadott törvénytervezet is a költségvetési irányítás terén a folyamatosan fejlődő uniós vívmányoknak a lett jogszabályokba történő átültetésére irányul. A későbbiekben elfogadandó és végrehajtandó új törvény nagy mértékben megszilárdítaná Lettország költségvetési keretrendszerét, amelyben jelenleg nincs a kiadásnövekedésnek a gazdaságilag kedvező időszakokban való korlátozására alkalmazható hatékony mechanizmus.

(12) A nyugdíjreform folytonosságának biztosítása érdekében Lettországnak a kötelező magánnyugdíj-pénztári rendszerbe történő befizetéseket jelenlegi csökkentett, a bruttó bérek 2 %-ában megállapított szintjéről 2013-ban a bruttó bérek 6 %-ára kellene visszaállítania.

(13) Lettországnak meg kell erősítenie és meg kell reformálnia a szociális támogatási rendszert, valamint csökkentenie kell munkanélküliségi rátáját, amely az EU-ban az egyik legmagasabb. A fiatalkori munkanélküliség problémája különösen a válság idején vált nyilvánvalóvá, fényt derítve a képzettségek kereslete és kínálata közötti jelentős különbségekre is. Célzottan a fiatalkorúakra irányuló, aktív munkaerő-piaci intézkedéseket dolgoztak ki és hajtottak végre, amelyek között szerepel a fiatalkorúak szakképzése, önkéntes munkája és bértámogatása is. A probléma súlyát tekintve azonban e korlátozott intézkedések viszonylag csekély hatást fejtenek ki.

(14) 2011-ben a lett népesség 40 %-át veszélyeztette a szegénység, ami mutatja a munkaerő foglalkoztathatóságát és a jövőbeli növekedési kilátásokat is. Lettország elfogadta a vészhelyzetben alkalmazandó szociális védőháló stratégiát. A szegénység visszaszorítására irányuló kormányzati szakpolitikák a jövedelmi egyenlőtlenségek csökkentésére, a dolgozó családok csökkentett adóterhére és a munkaerő-piaci lehetőségekhez való fokozottabb hozzáférésre összpontosítanak. Mindazonáltal Lettország viszonylag keveset költ szociális védelemre, a szociális juttatások pedig csupán elenyésző hatást gyakorolnak a szegénység visszaszorítására, mivel a szociális juttatások nagy részét újra felosztják a közepes és magas jövedelemmel rendelkező személyek körében. Nem fordítanak sokat a rászorultságon alapuló ellátások finanszírozására, ugyanakkor a szociális védőháló szerepét részben ideiglenes és rosszul fizetett munkahelyekkel töltik be. A szociális támogatási juttatások rendszere szegénységi és munkanélküliségi csapdákat is magában foglal, továbbá előfordulnak a rendszerrel való visszaélés esetei is. A szociális támogatáshoz való hozzáférés terén óriásiak az egyenlőtlenségek az egyes helyi önkormányzatoknál, továbbá az átláthatóság alacsony foka is megnehezíti a bizonyítékokra alapozott döntéshozatalt. A tartós munkanélküliség és a fiatalkori munkanélküliség kihívásai főként a válság idején jelentkeztek. A fiatalkorú munkanélküliek többsége nem rendelkezik szakképzettséggel. Viszonylag magas azon fiatalkorúak száma, akik nincsenek a foglalkoztatásban, az oktatásban, illetve a szakképzésben. Az intézkedéseket összhangba kell hozni Lettország és a Bizottság közös ifjúsági munkanélküliségi munkacsoportjának megállapításaival.

(15) Lettországnak tovább kell javítania energiahatékonyságát, elő kell segítenie a jelentősebb energiahálózatok közötti versenyt, emellett pedig javítania kell az uniós energiahálózatokkal való összeköttetést. Az adórendszer nem ösztönzi kellően az energiaköltségek csökkentését és a fogyasztásnak az energiahatékony termékek – ideértve a járműveket, épületeket és a fűtőrendszereket is – irányába történő elmozdítását. Lettország energiapiacait továbbra is monopóliumok uralják. Történelmi okokból a gáz- és villamosenergia-piac nagyrészt elkülönül a többi uniós tagállamtól.

(16) A polgári igazságszolgáltatásban jelentkező hiányosságok negatív hatást gyakorolnak az üzleti és gazdasági környezetre, mivel az üzletek lebonyolításának kockázata és költsége egyre növekszik. Jelentős az első- és másodfokú bíróságok ügyhátraléka polgári és kereskedelmi ügyekben, különösen a szerződéses kötelezettségekkel és a fizetésképtelenséggel kapcsolatos ügyek tekintetében. A bírák szakmai teljesítményét is értékelni kellene. Indokolt lenne a fizetésképtelenségi jogszabályok további fejlesztése is.

(17) Viszonylag magas az iskolai végzettséget szerzők aránya, a munkaerő jelentős része azonban nem rendelkezik szakképesítéssel, és korlátozott a felsőoktatásba való bekerülésük is. Az egyetemek világszintű besorolása rossz, továbbá alacsony nemzetközi versenyképesség és gyenge irányítás jellemzi őket. Az egyetemek, kutatóintézetek és vállalkozások közötti alacsony együttműködési szint hatással van a rendkívül alacsony innovációs teljesítményre is. Hiányzik a szisztematikus és hatékony kutatási és innovációs stratégia is. Lettország rendelkezik a legalacsonyabb üzleti K+F-ráfordítással az EU-ban.

(18) Lettország számos kötelezettségvállalást tett az Euro Plusz Paktum keretében. E kötelezettségvállalások és a vállalások 2011-ben történő végrehajtása kapcsolódik a foglalkoztatás elősegítéséhez, a versenyképesség javításához, az államháztartás fenntarthatóságának fokozásához és a pénzügyi stabilitás megerősítéséhez. A Bizottság értékelte az Euró Plusz Paktum keretében tett vállalások végrehajtását. Az ajánlás figyelembe veszi ennek az értékelésnek az eredményeit.

(19) Az európai szemeszter keretében a Bizottság elvégezte Lettország gazdaságpolitikájának átfogó elemzését, és értékelte a konvergenciaprogramot, valamint a nemzeti reformprogramot. Figyelembe vette nemcsak a programok Lettország fenntartható költségvetési és társadalmi-gazdasági politikája szempontjából mutatott jelentőségét, hanem azt is, hogy megfelelnek-e az uniós szabályoknak és iránymutatásoknak, tekintve, hogy a jövőbeli nemzeti döntéseknél az uniós szempontok beépítésével kell megerősíteni az Európai Unió átfogó gazdasági kormányzását. A Bizottság európai szemeszter keretében megfogalmazott ajánlásait az alábbi, 1–7. ajánlások tükrözik.

(20) A Tanács ezen értékelés fényében megvizsgálta Lettország konvergenciaprogramját. Véleményét[7] mindenekelőtt az 1. ajánlásban foglaltak tükrözik,

AJÁNLJA, HOGY Lettország a 2012–2013 közötti időszakban tegyen lépéseket a következők érdekében:

1. Biztosítsa a túlzott hiány időben végrehajtott korrekciója irányába történő tervezett előrelépést. E célból Lettország hajtsa végre a tervek szerint a 2012. évre vonatkozó költségvetést és valósítsa meg a túlzotthiány-eljárás keretében a tanácsi ajánlásban meghatározott költségvetési erőfeszítést. Ezt követően a középtávú költségvetési célkitűzéshez való megfelelő közeledés és a kiadási referenciaérték betartása érdekében kellően meghatározott strukturális intézkedésekkel alátámasztva hajtsa végre a 2013-ra és az azt követő évekre vonatkozó költségvetési stratégiát. Használja fel a vártnál magasabb ciklikus bevételeket az államadósság csökkentésére.

[7] Az 1466/97/EK tanácsi rendelet 9. cikkének (2) bekezdése szerint.

2. Hajtsa végre a munka adóterhének a fogyasztásra, az ingatlanra, valamint a természeti és egyéb erőforrások igénybevételére történő áthelyezését célzó intézkedéseket, valamint javítsa a strukturális egyenleget; biztosítsa a költségvetési fegyelemről szóló törvény elfogadását és dolgozza ki az államháztartás hosszú távú fenntarthatóságát támogató, középtávú költségvetési keretről szóló törvényt; állítsa vissza 2013-tól a kötelező magánnyugdíj-pénztári rendszerbe fizetett hozzájárulások szintjét a bruttó bérek 6 %-ára.

3. Hozzon intézkedéseket a tartós és ifjúsági munkanélküliség visszaszorítására a korai iskolaelhagyás elleni küzdelem, a hatékonyabb tanulószerződéses gyakorlati képzési lehetőségek és a szakoktatás és -képzés ösztönzése, az aktív munkaerő-piaci intézkedések és azok képzési eleme minőségének, terjedelmének és hatékonyságának fokozása révén, valamint hatékony bértámogatási rendszeren keresztül.

4. Kezelje a szegénység és a társadalmi kirekesztés nagy arányának problémáját a szociális támogatási rendszer megreformálásával annak eredményesebbé tétele érdekében, eközben védje hatékonyabban a szegényeket. Biztosítsa a célok jobb kiválasztását és ösztönözze erősebben az elhelyezkedést.

5. Ösztönözze tovább az energiahatékonyságot az energiaköltségek csökkentésére és a fogyasztásnak az energiahatékony termékek – ideértve a járműveket, épületeket és a fűtőrendszereket is – irányába történő elmozdítását célzó ösztönzők nyújtásával. Fokozza a versenyt a legjelentősebb energiahálózatok között (villamos energia, földgáz, fűtés) és javítsa az uniós energiahálózatokkal való összeköttetést.

6. Hozzon intézkedéseket a bírói kar igazgatásának és hatékonyságának javítása érdekében, különösen a bíróságok ügyhátralékának és az eljárások hosszának csökkentése céljából. Tegyen lépéseket a fizetésképtelenségi rendszer és a közvetítésre vonatkozó jogszabályok javítására.

7. Folytassa a felsőoktatásban megkezdett reformokat, többek között egy új finanszírozási modell végrehajtásával, amely jutalmazza a minőséget, szorosabbra fűzi a kapcsolatot a piaci igényekkel és a kutatóintézetekkel, valamint elkerüli a költségvetési források szétaprózódását. Alakítson ki és hajtson végre olyan hatékony kutatási és innovációs szakpolitikát, amely többek között adókedvezménnyel, infrastruktúra-fejlesztéssel és a kutatóintézetek ésszerűsítésével ösztönzi a vállalatokat az innovációra.

Kelt Brüsszelben, 2012.5.30.-án/-én.

a Tanács részéről
az elnök